

Noć je pala a voda još nije proključala. Uzeo je preveliki kotao. Po jedan srk na svakog meštana bilo bi dosta. Sada će narod da se smrzava kod crkve, samo zato što se izlapeli vidar preračunao. U šaci je stezao sedam zlatnih dukata. Ubaciće ih čim voda provri. Nakon četvrt časa dodaće sitno tucanu smesu deset čajeva sa padina Vitoroga. Bilo mu je žao seljana. Guba je bila retkost u ovim krajevima.

Seoski knez je počeo sa kuknjavom čim je lekar stigao. U ovu zabit narod je dolazio samo zbog lekovitog blatišta, na čijem obodu je selo sagrađeno. Čim se za gubu čuje — a rastrubiće se — uvenuće i prihodi. Vidar mora očistiti obolele i sprečiti pošast da uzjaše ostale. On, knez, učiniće ostalo. Vidar je video šta je to 'ostalo': plaćeni zvekani sa kopljima i sekirama koji jurcaju okolo, ne dajući nikom da napusti selo. Nekoliko glava već je zevalo sa kočeva.

Voda je proključala. Lekar je ubacio dukate u kotao, pa počeo da pretura po kožuhu, tražeći čajeve.

„Srčanik, đavolica, metvica, raština, kopriiva“, dobaci ženski glas, koji kao da je dopirao svud oko njega. On se okrete oko sebe. Bio je sam u kolibi.

„Risovka, crna bokvica, kleba, ponjavica, alakura“, nastavi onaj veseli glas, samo bez odjeka. „Kako mi ide, Mitre?“

„Time bi potrovala čitavu župu“, odvrati vidar, bez imalo straha. „Što i sama znaš.“ Polako je izvadio čajeve i osvrnuo se. U uglu sobe stajala je ženska osoba zlatne kose. Izgledala bi kao šiparica, predivna dođuše, da nije bilo tih očiju. „Ali ja sad moram da idem, Dušice. Stvarno ne želim da budem ovde.“

„Ih, kakav si“, reče ona. Coknu jezikom i zatrese glavom, tobože se ljuteći. „Ni da slažeš kako sam lepa. Jako si neuljudan.“ Ona cimnu lanac koji je držala u ruci i iza nje ispuza nekakva spodoba. Sav u

ritama, izmučeni i iscepani stvor se približio ognjištu. Kost i koža, željno se nadneo nad plamen. Mitar je pomislio da će odgurnuti kotao i leći u vatru. Zgrabio je svoj ogrtač i prekrrio nesrećnika, potom ga odvuкао korak unazad. Dušica se zakikota.

„Stari dobri Mitar. Snešku ništa ne smeta, ne brini. On me voli i to mu je dovoljno.“

Nikad nije govorila istinu.

Uvek je imala nekog uz sebe. Davala bi mu se samo jedne noći. Zato bi on na nju potrošio sve preostale dane. Nebrojeni su se zbog nje pretvorili u poslušne pse. Kada bi joj dosadili, puštala ih je kućama. Vešali su se, ispijali otrove, bacali sa litica, sekli vene, stalno je dozivajući, ne obazirući se na plač i preklinjanja bližnjih.

„Ovog mezimca si našla sa strane, verujem.“ Vidar je znao da se Dušica davno pročula diljem novokrštene zemlje. Teško da bi iko toliko mislio surlom pa da se s njom spetlja. „Kako se zoveš, prijatelju?“, upita Mitar zaposednutog. „Ne boj se.“

Bednik pogleda vidara očima izbuljenim od straha. Odvuкао se do Dušice i sklupčao joj se oko nogu.

„Grubijane“, reče ona, gladeći Sneška po obrazu. Žućkaste oči su joj gorele od radosti.

„Verujem“, reče Mitar hladno. „Lepo ime ima. Zbog kose? Ili ti se prvo svidelo ime, pa si rešila da mu pomogneš da osedi? Ne verujem da ima više od dvadeset godina.“

„Oooh“, naduri se ona. „Toliko si okrutan da nemam reči. Zar je tebi bilo toliko loše pored mene? Pedeset ti je leta a griva crna k'o gavrana.“

Mitar slegnu ramenima, glumeći ravnodušnost. Usuo je čajeve u ključalu vodu i vratio vrećicu u džep, svestan da ga dva svetla oka proždiru.

„I ti si me nekad voleo.“ Dušica se nije više smeškala. Mitar se čudio njenoj gordosti. A bio je mlad tada, mlađi od ovog ovde Sneška. Sin veštice, udovice koja ga je uputila u sve i svja, pre nego što ju je njihov vlastelin udavio u bari zbog propale vradžbine. Premazan mirisnim travama i zaštićen silnim bajalicama, mladi Mitar je smelo ušao među Dušicine noge, te noći kada ju je prvi put sreo. Kako je samo vrištala kada je shvatila da drznik nije zaljubljen u nju. Mogla je samo da ga prokune.

„Okačio si to drvo oko vrata i poklonio se tuđem bogu“, nastavi Dušica. „Ali imali smo dogovor.“ Te iste noći, jureći ka manastiru, mladi veštac se glasno zaricao da će postati lekar i hrišćanin, ako ga taj čudni bog spase. Van sebe od straha, pao je pred noge prvog monaha kog je ugledao i izbljuvao sve grehe kojih se sećao. Dok se ispovedao u manastirskom dvorištu, Dušica se držala podalje od svetinje. Dubravama je odzvanjalo njeno siktanje: *od onih čijem si se zdravlju obećao ubićeš deset. Onda ću te pustiti.*

„Dug je davno vraćen“, reče Mitar. Zli ljudi, kvarni, pažljivo birani među najgorima. Bolesni su bili, vaistinu, ali ko bi pametan za njima žalio? Tako je sebe tešio trideset godina, trujući jednog po jednog. Pare što je uzimao za njihovo lečenje davao je crkvi za pokoj njihovih duša.

„Ali nije“, ciknu Dušica razdragano. „Jedan je preživeo. Ne znam kako, ali eto. Nije mnogo više od gomile mesa koja diše, ali živ je.“

„Lažeš“, reče Mitar.

„Onda okušaj sreću“, reče ona i cimnu lanac. „Snešku baš treba drugar. Jako je dosadno spavati u smrznutim govnnima sam.“

Zagledao se u kotao. Bilo je vreme da se napitak skine sa vatre i odnese ispred kolibe u sneg da se ohladi.

„A da uspeš nešto seoskom knezu?“, uporna je bila Dušica. „Nešto da mu meso spadne sa kostiju i oči iscure, a? Nije da nisi pomišljao, priznaj.“

Nije ni završila rečenicu, a Mitar je već oblačio kožuh. „Hoćeš li biti ljubazna?“, upita on i pokaza na kotao. „Knez ne sme da čeka.“

„Eto vidiš“, nasmeja se vila. „Sneško, budi dobar dok se ne vratim.“

Pre nego što je uhvatio kotao za ručku, Mitar je osenio Sneška znakom krsta i krišom otresao rukav. Dušica je uhvatila drugu ručku. Zajedno su izneli napitak.

„Hvala, draga.“ Mitar se pokloni. „Znaš, knez nije bolestan. Ne mogu ga ubiti.“

„Eh?“, ciknu Dušica veselo. „Onda teška srca moram napraviti još jedan povodac.“

„I taj što imaš je višak. Ti si bolest, draga, a ja evo izlečih tvog Sneška.“

Mitar joj pokaza na kolibu, iznutra obasjanu zelenkastim plamenom. Ona odjuri unutra. Dva zrna bačena u oganj pogušila bi krdo bikova, ali Dušici neće nauditi. Zatisnuo je rukama uši.

Ta ženska je baš umela da vrišti kad je besna.